

Toelichting op de tentoonstelling REPRISE! ZEEUWSE PORTRETTEEN II door museumconservator Francisca van Vloten bij de opening op 22 juni 2019, in het MTVP Museum Domburg om 16.00 uur

Dames en heren,

In het voorjaar van 2018 presenteerden wij de succesvolle tentoonstelling *RAAK! Zeeuwse Portretten*. Zo'n 100 werken van zeer verschillende kunstenaars uit de periode 1898 tot 2018 waren in de kleine museumzaal te zien. Nu hebben wij er zelfs meer, bijna 125, en we beginnen ook eerder, omstreeks 1870.

Het gaat niet alleen om werken van een kunstenaar die een band met Zeeland heeft of van een onderwerp dat een band met Zeeland heeft – of het nu een mens, een dier een actie of een groep betreft – maar ook om werken die zich in een Zeeuwse collectie bevinden.

Om al die werken een goede plaats te kunnen geven, heb ik een collega gevraagd een extra muur te maken, in de hoop dat we daarmee niet alleen meer hangruimte hebben, maar ook een zaal met een ruimere indeling, met ruimer ogende compartimenten. Dat heeft hij op voortreffelijke wijze gedaan.

Daarmee heb ik mijn verlangen kunnen volgen met een soort grafisch kabinet te beginnen, dat zoveel mogelijk chronologisch is opgebouwd en getuigt van de boeiende internationale contacten die er door de tijden heen zijn geweest.

Ons boegbeeld is deze keer een prachtige, vroege portrettekening van Jan Toorop, vanuit Antwerpen in een Engelse privéverzameling terechtgekomen en aangekocht voor de ICEAC collectie.

Toorop is prominent aanwezig in de grafiekgalerij. Niet alleen omdat hij zo'n grote rol in de klassieke Domburgse kunstenaarskolonie heeft gespeeld, maar ook omdat hij centraal staat in een van de Culturele Routes, die vorig jaar door de Raad van Europa zijn gewaarmerkt. De Toorop Route is ontwikkeld door het ICEAC, het International Centre for European Artists' Colonies (iceac.eu) – en wordt nog steeds uitgebreid.

Op onze reis door de tijd komen we onder meer kunstenaars van de Nederlandse Etsclub tegen en van de Tachtigers, zoals Willem Witsen – al dan niet als onderwerp of als schilder. Natuurlijk zijn de Domburgse kunstenaars ruim aanwezig; maar ook andere kolonies komen voorbij – bijvoorbeeld in mooie tekeningen van Albert Neuhuys, die verbonden was met Laren, of Jacob Maris, die een band met Oosterbeek had.

Na de Eerste Wereldoorlog, omstreeks 1920, nam de houtsnede een hoge vlucht. In de gebondenheid daarvan zochten de kunstenaars een houvast na de oorlogsellende. Bijzondere voorbeelden daarvan zijn te zien in het vaak zeer expressieve werk van Nederlandse, Vlaamse en Duitse grafici.

Dan de schilderijen – in ruime zin – beginnend met een olieverf van Camille Van Camp, een van de Belgische schilders die in de jaren 70 en 80 van de 19de eeuw met de Familie De Harven uit Antwerpen meekwamen naar Domburg, en een bijzonder mooie pastel van David Oyens, die in juli 1877 met zijn vrouw in Domburg logeerde, in het Badhotel.

Zo'n 80 kunstenaars – met dus bijna 125 werken – maken deel uit van deze tentoonstelling, dames en heren, het is ondoenlijk om hier nu recht te doen aan alle prachtige werken die er hangen, maar een paar zal ik toch nog even noemen.

Een mooie Zeeuwse olieverf van Ferdinand Hart Nibbrig wordt geflankeerd door een portret dat hij in 1905 in Algiers opzette en in 1906 voltooide. Het ICEAC heeft dit werk kunnen verwerven op een Duitse veiling, afkomstig uit een Duitse collectie. Hart Nibbrig verbleef in 1905 vier maanden in Algerije, maar vond het er niet prettig. Het klimaat beviel hem niet en hij kon geen modellen vinden. Het portret van de *Bedouïen* is mede daarom zeer uitzonderlijk.

Dan een portret van Martien Beversluis, de omstreden dichter en schrijver die een groot deel van zijn leven in Zeeland heeft gewoond. Het Literatuurmuseum in Den Haag bezit een prachtig expressief portret van hem gemaakt door M. Dobbelman; helaas is het noch bij het museum, noch bij het RKD – het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie – noch bij ons bekend wie deze M. Dobbelman was. Maar wellicht heeft ook hij Zeeuwse banden gehad en zullen we binnenkort dankzij onze bezoekers meer over hem te weten komen.

De Rotterdamse schilder Herman Mees, die een nog bestaand vakantiehuis in Zoutelande had, is met verscheidene portretten aanwezig op deze tentoonstelling, onder meer een portret van M.J. Ruys – Jopie of Joop Ruys, zoals zij als kind werd genoemd. Herman Mees

schilderde haar in 1942; Jan Sluijters portretteerde haar als kind in 1928, een topstuk dat tot mijn grote plezier ook op de expositie hangt.

De levensgrote affiche, die bij de ingang van de museumpoort hangt, en de beplakking van de glazen deur bij de museumzaal, dames en heren, worden al jarenlang aangebracht door Zichtbaar, vroeger Conversions, in Vlissingen. Een van hun medewerkers is een lange, wat verlegen man die mij vorig jaar ineens toevertrouwde dat hij ook wel eens wat schilderde. Op mijn verzoek liet hij mij enkele werken zien. Ik werd direct geboeid door het portret dat hij maakte van *Henriette*, zangeres en medewerkster van De Drvkkery in Middelburg. Het verfijnde portret is door Leon Nooten gemaakt met kleurpotlood met olie – en het heeft een plaats gekregen tussen alle andere gepresenteerde werken.

Ten slotte staat er ook een beeldje in de zaal: een kop van Charley Toorop, gemaakt door Ollo Feenstra, van wie, zoals in het Voorjaar, fantasierijke beelden in de Museumtuin te zien zijn.

Ik wil eindigen bij het begin. Bij de glazen deur bij de ingang van de zaal staan twee vitrines met informatie over onze Jubileumactiviteit. 25 Jaar MTVP Museum Domburg – wij hebben stand kunnen houden en het heel goed kunnen doen dankzij de inzet van veel vrijwilligers en wij vieren ons jubileum met een concert rond Clara Schumann.

Elise Schumann, de dochter van Robert en Clara Schumann, heeft jarenlang samen met haar echtgenoot Louis Sommerhoff een geweldig grote villa in het Nehalenniagebied bezeten. Dit jaar is het 200 jaar geleden dat Clara Schumann, toen Wieck, werd geboren – aanleiding voor ons haar centraal te stellen in het Jubileumconcert.

Meer informatie hierover vindt u in de eerste vitrine bij de deur, maar ook in de flyer op de balie. In de tweede vitrine treft u informatie over de Familie Sommerhoff aan. Boven deze vitrine hangt het schilderij dat Krisztián Horváth op mijn verzoek heeft gemaakt van het enige concert dat Clara en Elise Schumann samen in het openbaar gaven, in oktober 1865 in Frankfurt am Main. Een tweede schilderij zal tijdens het concert in het Badpaviljoen te zien zijn.

In de derde en vierde vitrines, meer achterin de zaal, wordt ingegaan op de kunstenaars die aan deze Zomertentoonstelling deelnemen en op hun werken.

Ik wens u veel kijkplezier.

Dank u wel.